

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta.

LLEVANTINA

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any II

Barcelona, 16 de Juliol de 1901

Núm. 18

EN LA PLATJA, DIBUIX DE J. PINÓS.

SUMARI

GRAVATS: Don Joan Mañé y Flaquer. — Santuari de Montgarri. — Alós, poble de la vall de Aneo. — Romeus de Betmale (Ariège). — Esterri de Aneo. — Mallorca: Lo Pi dels Moncades; Grupo d'excursionistes. — «La Creu Roja» a Sant Gervasi: Testera del Saló d'actes; Lo sub-delegat don Francesch Perpinyá; Lo president don Joseph Martrús; Arribada del chor «Barcanona» al edifici social. — Cartells premiats en el concurs obert per anunciar les fires de Valencia. — Paisatge (quadro d'en Llorens Lladó y Juliá). — En Joseph Serra y Campdelacreu. — Méxich: L'arbre de la nit trista. — Tipos valencians: Pagessa (dibuix de J. J. Zapater); Cusidora (de fotografia). — En la platja (dibuix de J. Pinós). — Sortida del gran premi del Nou Velodrom de Barcelona. — Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — Don Joan Mañé y Flaquer, per J. A. B. — L'aplech de Montgarri, per Ceferi Rocafort. — Un recort. — Fires de Valencia: Concurs de cartells per a les de 1901. — Adeu a la Primavera (poesia), per Angel Montanya. — Joseph Serra y Campdelacreu, per Marti Genis — Ultima glosada (poesia), per Joseph Serra y Campdelacreu. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Revista de teatres, per F. B. — Bibliografia. — Curiositats y passatemps. — Anuncis.

MODAS: Crónica parisenca, per Juliette. — Nostres figurins. — Sombreros. — Consells pràctichs.

Avuy tenim la satisfacció de comunicar als nostres habituals lectors una notícia que no dubtém que serà molt agradable pels que la ignoravan, no sols baix lo punt de vista sportiu, sinó també com a reunió mondana, quin concepte creyém que té forsa importancia per aquells per qui, no essent les lluytes del sport per si soles lo que los atrau a un lloch determinat, n'hi há prou perque hi acudixin, ab que, barrejat ab aquelles hi hagi'l contacte ab lo món elegant.

Y lo món elegant barceloní omplí los días 29 y 30 passats los palcos y tribuna del Nou Velodrom que s'inaugurá, essent aquest fet un acontejament per a marcarlo ab lletres d'or en lo llibre dels recorts dels quins s'interessan per les lluytes sportives y especialment per tot lo que representi una propaganda més qu'augmenti'l número d'adeptes al pedal y porti al ciclisme pel seu camí de puja que afortunadament segueix actualment y torném a véuer en la nostra ciutat aquelles brillants manifestacions que vegerem alguns anys enrera.

Des de fa uns tres anys que's donaren aquelles brillantíssimes carreres en lo Velodrom de la Bonanova a benefici de la Creu Roja, organissades per la *Peña Ciclista*, pot dirse que no havíam vist may més carreres. Enderrocat lo Velodrom després de les tristíssimes circumstancies perque passá'l país ab motiu de la guerra, que naturalment repercutiren també en lo sport, donant lloch casi a la seva mort, no havíam pogut presenciar lluytes interessants en lo ciclisme.

Si bé s'havíam donat algunes carreres en lo Parch, la falta de condicions del lloch les hi treya tot l'interés y aixís poch a poch desaparexeren los corredors que tan animades lluytes sostingueren. Los noms d'en Balajar, Lombart, Lallemand, Fabián, Peris, Minué, Martínez, Bonnefoy, Miret, Soria, Vedruna, Almansa, Casanovas y alguns altres, ens recordan altres tants forts corredors que ja han desaparegut.

Peró ara, gracies a la lloable iniciativa d'uns quants aficionats que constituhiren la societat anónima Nou Velodrom, s'ha instalat, en un lloch tan céntrich com son los carrers d'Aragó y Montaner, una pista capás per a desenrotllarhi totes les veloci-

LA MAMÁ. — Veus, noy, tots aquests bonichs vestits de seda, nos venen d'un petit cuch.

LO NOY. — Lo petit cuch es lo papá en aquest cas.

(Moonshine, Londres.)

tats. Es de ciment en les rectes y fusta en los viratjes, té un desenrotllo de 250 metres per 5 d'amplada, estant ben construïda en tots los detalls, la part del públich consisteix en una gran tribuna, palcos y una part espayosa qu'en conjunt pot contenir uns dos mil espectadors.

Les carreres fetes foren molt disputades, essentne l'héroe nostre Campeó Abadal, que obtingué tots los primers llochs, guanyantse merescades ovacions del públich. Aquest també premiá ab sos aplausos los esforços dels corredors senyors Lautier, Rougé, Rochet, Calmon, Janot y Masvidal, com a professionals, y Seguí, Durán, Juncosa, Gasch, Escoda, Burgada, Vilanova y alguns altres aficionats que sostingueren lluytes ben renyides.

La fotografia que publicuem en aquest número es la sortida de la carrera del Gran Premi del Velodrom, guanyada per l'Abadal, que dona una bona idea de lo qu'es lo Velodrom.

Y prou per avuy, que l'espai ens ho mana.

J. ELÍAS JUNCOSA

REVISTA DE TEATRES

Préambul. — Tivoli: *Los Titiriteros.* — *Novetats:* *Morada històrica.* — *Eldorado:* *Don Juan Tenorio.* — *Granvia.* — *Final.*

Aquestes nits de juliol no son pas tot lo apropiat per a entafurarse en un teatre durant tres ó quatre hores que dura una representació per a contemplar y sentir la major part de les vegades una colla de tonteries que altre nom no merexen la major part de les obres que nos envían de la *meteta central* de la Península y toparse també cada dos per tres ab aquells *tarots* de senyora atapabits de plumes y flors y fruytes y llassos, plaga no solsament indigna en nostra terra, sinó per tot arreu, com ho demostrá gráficamente un axerit dibuxant en una caricatura publicada fa pochos dies en un dels més populars periódichs parissenchs.

Axó fa que la concurrencia als teatres sigui relativament escassa, augmentantse com es natural, los dies de moda y d'estreno, y a nosaltres se'ns multipliqui la feyna al haver de omplir unes quartilles parlant dels nostres colisseus.

Mes no hi há remey: la lley del treball es inexorable, y fassi fret fassi calor, s'ha de passar revista als teatres, encara que algunes vegades resulti com la que lo senyor alcalde de Barcelona va realisar de

SORTIDA DEL GRAN PREMI DEL NOU VELODROM. — (Fot. de J. M. Quintana.)

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

ANY II.

BARCELONA, 16 DE JULIOL DE 1901.

NÚM. 18.

DON JOAN MAÑÉ Y FLAQUER,
NAT Á TORREDEMBARCA Á 15 OCTUBRE DE 1823, † Á BARCELONA LO 7 DEL CORRENT.

(Fot. Audouard.)

CRONICA DE CATALUNYA

SOLSAMENT un miracle pot salvar al Estat espanyol de la cayguda que prevehém, tant á casa com al estranger. Tan sols ells, aquella gent inepte que tot anant de tomballons per la pendent, s'han trovat als primers puestos de la governació de Espanya son los que no hi veuhen, y encara lo poch que hi lluscan es per veureho tot capgirat, tot al revés de lo qu'en realitat es. Solsament ells serán los culpables, com ho han sigut de la perdua de les colonies, del desgavell que s'atansa y que reduhirá l'Estat espanyol als trossos de terra del centre, que sembla que hi hagi passat lo cavall de Atila.

No es pas que hagém olvidat la celebrada frasse que diu que *Espana es un presidio suelto*; mes no podém tampoch pensar que tots siguin dolents, y aquesta suposició nostra, es la que'ns alarma més, perque nosaltres creyém que pot tornarse bo un dolent; mes los que son ximpls als cinquanta anys, ho son sempre, no tenen cura.

Y axó es lo que passa á Espanya, y axís ho hem de créurer á peus junts, al sentir parlar als Morets, Romeros y Silvelas, á aquestes llumaneres de la alta política, sobre tot, quan s'ocupan de la qüestió de Catalunya, sigui parlant del Concert económic, de les actes dels diputats barcelonins, ó de les Basses de Manresa.

Sort que Catalunya contempla tanta bestiesa ab tota la sang freda d'un poble que té clar conexement de lo que ha de ser la governació d'un Estat, y va fent sa via coratjosa per á posarse en condicions de salvarse del naufragi general. Si les altres regions espanyoles no ho veuhen axís, pitjor per elles.

* *

Lo renaxement de la nostra terra se veu brollar de per tot arreu donant belles mostres de la seva cultura y aspiracions. Aquí son certámens literaris lo que se celebren, als que hi concorren un esbart encoratjador de poetes y prossistes catalans que dona bo d'escoltar; allá son exposicions de caràcter artístich com ha fet ultimament la ciutat de Tarrassa, quina *Agrupació Regionalista* qu'ha sigut la organitzadora, reb cada dia noves felicitacions per l'acert y bon exemple que ha donat ab sa pensada.

No hem pogut visitarla com era nostre desitg per á poder correspondrer á la invitació que se ha servit fernes aquella entitat tarrassenca; mes son molt favorables les impresions que nos han trasmés alguns amichs que l'han visitada y son tan valioses les firmes dels artistes que en ella tenen travalls exposats, que no duptém en juntar les nostres felicitacions á les altres encoratjant á tots per á que no sigui aquesta la última, puix aquests

son los únichs procediments per á encaminar de veres als pobles per les vies de la cultura y del progrés.

* *

Sovintejan cada día més los meetings de propaganda catalanista que tenen lloch en diferents encontrades de la nostra terra. Ja no es sols la *Unió Catalanista* la organitzadora de aquestos aplechs de patriotes convensuts, sinó que les entitats comarcals de més reconegut prestigi ó de més empenta, ja sigui ab la cooperació de la metexa *Unió*, ja ab los seus propis elements son les que los organizan, y axó fa que la propagació dels nostres salvadors ideals vagi cada día en augment y que lo que va comensar per ser desitg d'uns poch, quaranta anys enrera, sigui avuy aspiració general de tot un poble.

Entre los que més han sobressortit dels celebrats ultimament hi figuran los de Sabadell, Mataró, Vilanova, etc. En tots ells s'hi ha transparentat l'amor á Catalunya, la fe en los ideals de regeneració y'l convenciment del dret que té la nostra terra de demanar que siguin atesses les seves justes reclamacions.

* *

La qüestió del Concert económic també remou á la opinió pública, y segurament la farà bellugar molt temps, puix los partidaris, que si no es tota Catalunya, es una gran part d'ella, sembla que no están pas disposats á transigir ab lo govern que ha fet declaracions concretes en contra de aquesta forma de tributació.

L'arrendament de les contribucions de Barcelona que va realisarse un de aquests dies, ha acabat de exasperar als que saben los resultats que ha de portar aquest acte per la experiencia de altres voltes, y ab tal motiu, s'está preparant un meeting, que se haurá celebrat ja á l'hora de sortir á la llum aquestes ratlles, per á protestar del nou arrendament y demanar de nou lo abans dit Concert económic. Per les notícies que tením, aquesta protesta promet ser enérgica y se considera de resultats pràctichs per á Catalunya. Axís sigui.

* *

Ab aquesta crónica hem de donar compte d'una altra perdua per Catalunya. Don Joan Mañé y Flaquer ha mort. La primera figura dintre del periodisme espanyol, l'estimat mestre que tant hem apreciat tota la vida, ha mort dirigint lo *Diario de Barcelona*, després de cinquanta tres anys de desempenyar aquell importantíssim càrrech.

Descansi en pau aquest obrer del progrés, que ha mort no volguent ser altra cosa que periodista. Va ser tot un caràcter. Lo recort de don Joan no s'olvidará may més.

FERRÁN AGULLÓ Y VIDAL

DON JOAN MAÑE Y FLAQUER

Lo il·lustrat director del *Diario de Barcelona*, lo degà dels periodistes espanyols, don Joan Mañe y Flaquer, una de les personalitats de més relleu de la última meytat del segle que acabem de dexar enrera, va passar a millor vida lo dia 7 del corrent, quan contava ben aprop de 78 anys, puix va néixer a Torredembarra (Tarragona) lo 15 d'octubre de 1823.

A la ciutat de Tarragona va fer los primers estudis, traslladantse l'any 43 a Barcelona, ahon va estudiar la Química, Física y Matemàtiques en les classes que la Junta de Comers tenia establertes a la Llotja. Ja des de aquesta fetxa se descubreix en ell un temperament estudiós, decidit y ferm que no ha minvat ni un sol moment fins a l'hora de la seva mort. Per axó lo veyem ampliar aquells estudis ab els de la Mineralogia y la Geologia, y més tart abandonar los de ciències per empèndrer ventatjosament lo de les lletres, llicenciantse en la Facultat de Filosofia; guanyant l'any 1874, després de brillantíssims exercicis, lo títol de Regent de segona classe en la assignatura de Retòrica y Poètica, y seguidament la de agregat ab sou de la secció de Filosofia de la Universitat de Barcelona, acabant per ser catedràtic en propietat de la assignatura de Llatí y Castellà del Institut Provincial de segona ensenyansa.

Altres càrrechs importantíssims va desempenyar durant los primers anys de la seva carrera, fins que dexant la ensenyansa va entrar de ple dintre'l periodisme, després de haver coloborat en diferents revistes, haventne dirigit algunes com *El Genio*, fundada per En Víctor Balaguer, *El Angel exterminador*, *Barcino musical*, etc., essent una de les que més apreciava lo nostre biografiat la que fundà y dirigia En Piferrer, *La Discusión*.

S'esqueya l'any 1847 quan va comensar a escriure al *Diario de Barcelona*, essent lo 6 d'abril lo dia que en aquelles planes hi va aparèixer lo seu primer treball; que era la crítica de *Don Fernando de Antequera*, drama de Ventura de la Vega, que li valgué deu pessetes, preu dels bons articles en aquell temps.

De allavors arrenca la personalitat de don Joan, puix al cap de poch anys se li va encarregar la secció doctrinal de política interior y forastera y d'assumptos econòmichs y socials, per acabar confiantli la direcció de aquest antich diari barceloní, un dels que més van contribuir a la cultura del nostre poble durant lo segon terç del segle XIX.

Llarch seria ressenyar pas a pas lo realisat per lo senyor Mañe y Flaquer durant aquests últims cinquanta anys, y aquest treball, a més de no permétreho lo caràcter de aquestes notes y l'espai de que disposém, requereix una ploma més ben trempada que la nostra.

Solsament nos concretarém, donchs, a anotar dos dels seus més importants treballs, ó siguin les *Cartas provinciales* publicades l'any 1875 en lo *Diario* y dirigides a don Antón Cánovas del Castillo, y una altra serie d'articles publicada, també a les metexes planes, l'any 1887, ab lo títol de *El Regionalismo*, en los que's refutan diversos conceptes exposats pel poeta castellà senyor Núñez de Arce en un discurs que va fer aquest al Ateneu de Madrid y que alsá gran polvoreda en nostra terra. Recullides més tart abdués coleccions en dos tomos, se n'han fet ja dués edicions de cada una, si bé que una d'elles, al editarse novament, ha sigut objecte de alguna supresió que la perjudica, ab tot y haverhi posat un prólech un ex-ministre espanyol.

Ab la seva mort, no solsament ha desaparegut lo director del *Diario de Barcelona*, sinó que també ha faltat lo director, lo tutor de una classe de la societat catalana y particularment

barcelonina, que prenia los escrits del senyor Mañe y Flaquer com veritables articles de fe, y no quedava pas satisfeta quan se removía la opinió pública al entorn de alguna qüestió política, social ó religiosa, si'l director del *Diario* no feya pública la seva opinió, que sempre solía sortir quan les passions estavan ja relativament apaybagades y, per lo tant, podían ésser reflexionats ab calma los seus judicis.

Lo que com a periodista va conseguir don Joan, serán ben poch los que fan diaris avuy día que arrivin a conseguirho. Per desgracia nostra no s'exerceix pas lo periodisme ab la fe, ab lo convenciment ab que se posava en pràctica cinquanta anys enrera, y tampoch lo públich, sostingut per una tal barreja de passions, idees y sentiments com per tot arreu dominan actualment, es pasta a propòsit per a la creació de reputacions sólides y respectades com la de que gosava lo director del *Diario de Barcelona*, no sols en aquesta ciutat y a Catalunya, sinó per tot Espanya y fins al extranger.

Los que som d'una generació més novella y no hem tingut ocasió de tractarlo ab intimitat (solsament haviam parlat ab ell dues vegades) se'ns fa molt difícil estudiar al home intim, que es de don Joan, y per lo poch qu'en sabém, lo que més nos agrada, puig nos revela un caràcter sencer, recte y un veritable cor. Y avuy que'ls caràcters minvan de tal manera y'ls cors se van pervertint, son més de admirar quan aquests se trovan en una persona que tan fàcilment podfa manifestar en totes les esferes, ja que es indubtable la influencia exercida per don Joan per tot arreu, y podfa, per lo tant, enlluernarse ab los violats colors de certes honres y distincions que may varen poder subjugarlo.

Que era tot un caràcter podria demostrarse ab mil detalls de la seva vida pública y privada, y lo seu bon cor lo testimoniarán un bon nombre de persones que se han vist favorescudes per la magnanimitat de aquest home que no tenia res seu, com vulgarment sol dirse, sempre disposat a ajudar al desvalgut y constantment al servey de les causes justes.

La seva tasca com a polítich y sociòlech la trovem molt deficient, tant, que per aquest cantó creyem que es molt poch lo bé que ha fet a la seva patria Catalunya. La influencia que ha exercit sobre les classes conservadores del nostre poble podfa donar millors fruyts. La historia, al seu día, jutjará aquesta part de la vida de nostre biografiat.

Sa prosa era castisa, d'una admirable correcció gramatical y en ella s'hi transparentava una ànima verament catalana y un estil literari model de claretat, concisió y transparencia que subjugava al llegidor, infiltránselhi fins a l'ànima, puix no hi havia manera de trovarhi dobles interpretacions.

Aquestes preuades condicions y les no menys apreciables de caràcter moral que adornavan al home, son regonegudes de tothom, fins dels seus contraris, que en tot temps varen respectarlo, regoneixentli certa superioritat y una bonica llealtat en totes les polèmiques y discussions que sostenia.

A l'hora de sa mort la premsa espanyola ha demostrat unanimament la benevolensa que li inspirava'l mestre y Catalunya ha plorat a un dels seus més distingits fills. Ab la seva mort se allarga encara més la llista dels que'ns dexan al comensar lo segle XX y que tanta honra han donat a la seva patria; y al recordarlos y pregar per ell, fem vots pera que la memoria dels Morgades, Balaguer, Soler y Rovirosa, Osona y Pellicer, veritables catalans, inspiri los nostres actes en profit de la comuna y estimada patria Catalunya.—J. A. B.

L'APLECH DE MONTGARRI

La fresca y gemada vall de Montgarrí, es tal volta una de les més pintoresques y delicioses del Pirineu. Lo Noguera Pallaresa, després d'arrossegar-se mandrosament pels florits herbeyes del pla de Beret, l'atravessa en tota sa extensió; s'escorra angullejant per les verdes prades clapejades de blanques ovelles, s'estimba furios en bellíssimes y escumejantes cascates, ó bé's presenta calmós y reposat formant encantadores gorgues en quines claríssimes aygues s'hi reflectan atapahides boscuries de pins y abets gegantins que des de la ribera s'enfilan serra amunt fins á la carena, destacantse en l'horitzó son escabellat brancatge.

En mig d'aquesta vall frondosa, rodejada d'altíssimes muntanyes casi be sempre cobertes de neu, á la vora esquerra del riu, s'hi axeca'l famos santuari de la Verge, ahont per la Mare de Deu d'Agost, s'hi acoblan en fervorós romiatge no tan sols dos pobles de la vall d'Aneo y vall d'Arán, sinó també los de Castellón y Betmale (Ariège), los quals, ab sa parla diferenta y los característichs trajos de la seva regió, donan á n'aquell aplech una nota tan típica, que no hem sabut veure en cap altre de nostra terra. Los hòmens van coberts ab boina cayguda ó arrodonit casquet, lo gech tirat á sobre les espatlles y nusades les mànigues, los hi serveix de alforjes, duhen amples pantalons, esclops de revinguda punxa y tots ells portan llarchs bastons ferrats, d'un gruix, que ab prou feynes poden

SANTUARI DE MONTGARRÍ.—(Fot. de J. Soler.)

abrahonar ses mans fexugues. Lo vestuari de les dones es encara més capritxós; llargues cofes enquadran ses cares, virolats mocadors cohrenen ses espatlles, portan faldilla verda ó vermella y calsan florejadades espardenyas. Ells no hi faltan may á l'aplech de Montgarrí; tan bon punt poden franquejar lo port d'Orle, que ls comunica ab Catalunya, la primera visita ha d'ésser á la Verge Pirenenca, dexantli com á ofrena los més hermosos anyells dels seus remats.

Camins y corriols, se veuhen en aytal diada invadits per llargues correes de romeus que's dirigexen al Santuari, qui á cavall, qui á peu des-

ALÓS, POBLE DE LA VALL DE ANEO.

ROMEUS DE BETMALE (ARIÈGE).—(Fot. de J. Soler.)

cal en compliment d'alguna prometensa per un benefici obtingut, y alegres tots á l'envista de l'esbelt campanar que sobrepuja per damunt dels més atrevits abets, entonan piadosos cántichs á la Reyna del Pirineu, ab la que hi tenen aquelles encontrades depositada tota sa confiansa.

En sent al mig dia, ja no pot enquibirse en loch la gran generació de catalans y francesos que van arribant de tots indrets. La plaça ofereix un

ESTERRI DE ANEO.

aspecte interessant de debó; poch á poch se converteix en un veritable formiguer que's belluga y s'empeny en totes direccions; l'un crida, l'altre canta, aquí parlan en cata'lá, allí disputan en aranés, més ençá s'esclaman en patués; tothóm enrahona y ben poch's entenen. La cridoria y'l bullici d'aquell garbuix de gent, dura tota la tarde y no s'acaba fins que la imatge de Maria surt de la iglesia en devota professó, y es acompanyada pels romeus, que, plens d'entussiasme, la saludan y aclaman com á sa protectora:

Puig Senyora anomenada
de Montgarrí ésser volén,
siaunos sempre advocada
verge del mont Pirineu.

CEPERÍ ROCAFORT

UN RECORT

Lo dia 3 de maig de 1887 empergueren un viatge á Mallorca los excursionistes rossellonesos y llenguadocians que assistiren aquell any á la festa dels Jochs Florals de Barcelona, acompanyats del President del Consistori y altres entusiastes de la idea catalana.

MALLORCA.—LO PI DELS MONCADES.

Los expedicionaris eran setze, y s'anomenavan Mossén Roux, senyors Justí Pepratx, Laforgue, Frederich Donnadiu y Lluís André, de França; Mossén Jacinto Verdaguer, Mossén Jaume Collell, senyors Serra y Campdelacreu y Antoni d'Espona, de Vich; Soler y Palet, de Tarrasa; Marián Aguiló, A. Rubió y Lluch, Joaquím Cabot, Valentí Borrás, Carles Torruella y J. Riera y Bertrán, de Barcelona.

Rebuts y obsequiats per llurs companys mallorquins durant los vuyt dies que passaren entre ells, visitaren tot quant hi há que veure á l'Islla: lo Círcol Mallorquí, de Palma; la Seu, qual orga, obra primorosa del sigle XVI, de variats registres y riques modulacions, tingueren ocasió d'admirar, axís com lo monument de davant del altar major, que guarda en son fons lo cos momificat del Rey Jaume II (1314); Montessió; Santa Eularia, temple que recorda á Santa María del Mar, construit en temps de Jaume I y per ell dedicat á la Patrona de Barcelona; y en lo qual, segons conta la tradició, entrá Ramon Llull muntat á cavall, enecat per amorosa passió; La Llotja, lo Castell de Bellver, ahont estigué pres Jovellanos y més tart lo general Lacy, que fou tret de la presó subterrània coneguda ab lo nom de *L'Olla*, després de cinch mesos de reclusió, per ésser fusellat hores abans d'arribar-li l'indult; la Iglesia dels Templaris; los Banyes alarbs, que datan del temps d'Abderraman I; la Casa de la Ciutat, ab la Sala Capitular, ahont hi há'ls retratos dels balears ilustres y l'Arxíu balear, y per fi l'Almudayna.

Lo dia 4 anaren á Raxa, en qual Mas, propietat del Comte de Montenegro, visitaren lo Muséu d'estatuaria romana que s'hi guarda.

L'endemá celebraren una memorable cerimonia sota'l Pi dels Monca-

des. La piadosa tradició diu d'aquest arbre que'l malmenarlo produex desgracies en la familia de qui'l malmet.

Adossat al Pi y servint de dosser ó talem la capsada del meteix, se guarní un altar, en qual plafó central s'hi colocá, entre mig de flors, una reproducció fotogràfica del quadro de la Verge, del artista catalá Serra, venerat á Ripoll desde'l juliol del any 1883. L'altar, qual empit era de ramatge, fou posat davant de l'alta Creu gòtica de ferro, que ostenta en son plafó central, en forma d'escut, les quatre barres catalanes, elevantse damunt d'un macís sócol ab l'escut dels Moncades, y en lo que's gravaren més endavant dues dates: 12 de setembre 1229 (mort dels dos germans) y 5 de maig 1887 (dia de la benedicció.)

En aquell altar improvisat hi digué missa Mossén Jacinto Verdaguer, ajudantli breu estona Mossén Collell. Després y tot continuant aquélla, se passá'l Rosari, contestat per un nombrosíssim aplech de gent que de tots los voltants acudí. Acabat y benehida la Creu per Mossén Collell, se situá aquest en lloch preeminent y llegí un passatge de la Crònica del Rey en Jaume fins arribar á la mort dels Moncades.

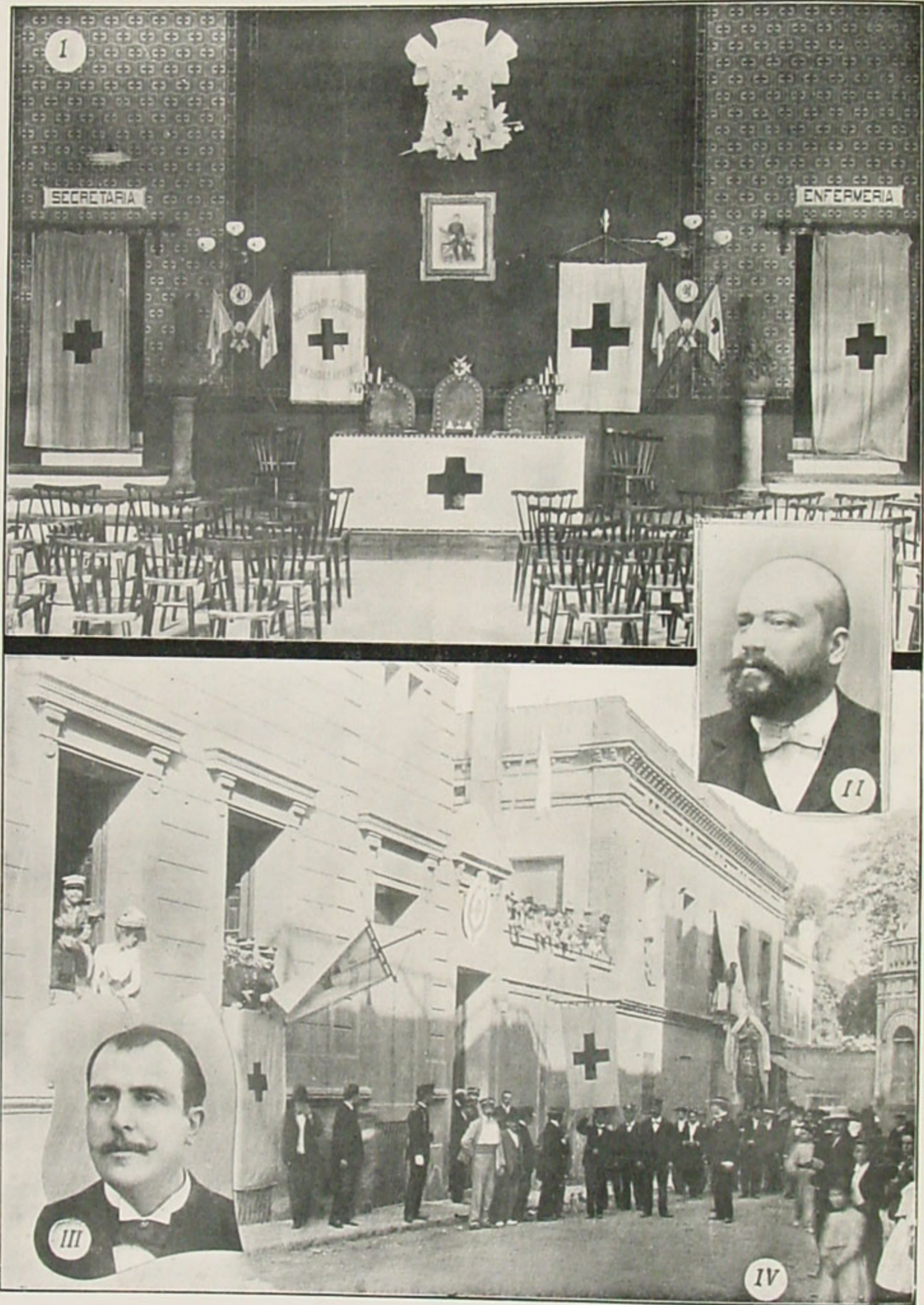
Acabaren la expedició visitant la Societat arqueològica Iuliana, fundada en 1635; y finalment les Coves de Manacor y d'Artá; Miramar, hont foren rebuts per l'Arxiduch d'Austria, Lluís Salvador; á Sóller presenciaren la típica festa popular de «Les valentes dones», y retornaren á Barcelona'l dia 10 de maig, havent recorregut lo millor de Mallorca.

D'aquesta expedició, digna de recordança per les persones que hi prengueren part y pel ressó dels actes realitzats ab motíu de la metexa, ne reproduím avuy dos gravadets y aquesta lleugera ressenya, concís y pálit extracte de la relació detallada que'n feu oportunament don Joaquím Riera y Bertrán.

Jaume Collell.—Joseph Soler.—Frederich Donnadiu.
Joaquím Cabot.—Valentí Borrás.—Jacinto Verdaguer.—Antoni d'Espona.
Marián Aguiló.—Senyor Herreros.
Justí Pepratx.—J. Riera y Bertrán.—Lluís André.—A. Rubió y Lluch.
Senyor Forteza.—Carles Torruella.

«LA CREU ROJA» Á SANT GERVASI

I. TESTERA DEL SALÓ D'ACTES.—II. LO SUB-DELEGAT DON FRANCESCH PERPINYÁ.—III. LO PRESIDENT DON JOSEPH MARTRÚS.
IV. ARRIVADA DEL CHOR «BARCANONAS» AL EDIFICI SOCIAL.

FIRES DE VALENCIA

CONCURS DE CARTELLS PER A LES DE 1901

UNA vegada més, la feconda inspiració dels artistes valencians, ha tingut ocasió de manifestarse, ab motiu del concurs per a l'adquisició del boceto del cartell anunciador dels festejos que han de tenir lloch en aquella ciutat durant les grans fires de juliol.

Per a anunciar unes festes que cada any atrauen de tal manera l'atenció de totes les regions, era necessari que correspongués lo cartell a la importancia de aquelles, sense que quedés descuydada la part artística, y aquest treball, es lo que han sapigut fer los artistes concurrents al certamen, tan a la perfecció, que lo jurat, compost en sa majoria de artistes que tenen acreditat son bon gust, se va véurer compromés, puig casi tots ells eran dig-

TERCER PREMI.

SEGÓN PREMI.

PRIMER PREMI.

nes dels premis, y d'aquests, sols n'hi havia tres.

Aquests foren adjudicats als que reproduíem en nostres planes, quals lemas y autors son los següents:

Primer premi. Lema: *Lonja*, original del renombrat pintor senyor Romero Orozco.

Segón premi. Lema: *Celtbero*, del senyor Mongrell, artista no menos conegut que'l primer.

Tercer premi. Lema: *Nena*, del jove senyor Cortina, qual inspiració promet molt.

No'ns entretenim a explicar l'assunto dels metexos, puix los llegidors lo podrán apreciar bé en les reproduccions que acompanyan aquestes ratlles.

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA se complau en enviar la enhorabona a la ciutat de València, y, particularment, al seu Excelentíssim Ajuntament, patrocinador de les fires, als senyors que han format lo jurat del concurs y als llorejats artistes que de tal modo saben honrar al art y a la hermosa terra valenciana.

ADEU A LA PRIMAVERA

UN suspir olorós
d'alegre despedida
llensan les gayes flos
del jardí silencios
que s'extremeix sentint la nova vida ..

Lo russinyol cantayre
dona més bellament sos cants al ayre
y un desitj tremolós de plenitud
floreix de tot quan viu...
Ya ve la joventut!...
L'altre sol que's pressent serà d'estiu!

Com inflada poncella,
pel jardí vibrador va la doncella
ab sa mare del bras... y silencioses
pels caminals vagant,
veuen los frisaments de tantes roses
com demà esclatarán...

Demà... quí sab demà!... També's prepara
un demà misteriós per la doncella.
Demà... també demà aquella flor bella
comensará á ser mare...
Demà també la verge ha d'obrir el cor
al sol d'estiu del seu primer amor!

S'alegra ó s'entristeix?...
Desitja aquell instant tant somniat?
ó voldria potser que s'allunyés?...
Sos ulls podrián dirnos la vritat:
però en terra'ls reposa
davant dels frisaments d'un goig sens fi,
ab un posat de verge vergonyosa
que desdú de les ansies del jardí...

Sent l'ànima entristida
al dir adeu per sempre á aquella vida
que dolsament bressá'ls seus primers anys
y pensa entre contenta y dolorida
en la imminent fugida
de tantes ilusions y tants afanys...

—Anyoraré'ls cels purs de primavera
durant la vida nova que m'espera?...

Quan brilli'l sol potent
damunt mon rostre ardent,
no pensaré ab aquella clara nit
per hont lo meu esperit
vagava sense guía .. pro esperant?...
Oh, l'pervindre boyrós m'esglaya tant!.. —

Sa mare, — pobre hivern que l'aconsola
aquella joventut que té á la vora
y que per ella vol, per ella sola; —
li diu boy suspirant:

—Jo filla, prou voldria
allunyá eternament
de nostra despedida'l trist moment...
Jo bé prou que ho voldria
peró'l cel no ho permet, y... alabat stal

Mes avans d'entregarie al teu espós
vull besá y rebeixá ton rostre hermós
que ab mes dolses paraules he animat...
Vull dirte que may més cap altres brassos
te darán amorosos tants abraços
com la mare t'ha dat...

Vull que sápigas bé que jo t'adoro
com no t'adorarán may més al món;
per tu quan ploro, ploro;
y quan rich mes rialles per tu son...

Tu ets lo meu passat, tu ma esperans;
tu ets la vida per mi...

Oh, quan ja siguis lluny, de l'anyoransa
ta mare ha de morir! —

La doncella commosa l'ha escoltada...
li dona un tranquil bes
y una dolsa abraçada
y li jura estimarla sempre més...

Ab quin goig la velleta tremolosa
entre aquells brassos virginals reposa
y descansa sa testa en aquell pit
ahont rebull potentia
la flamarada ardenta
qu'apar inflammar l'ayre de la nit!...

Fins li sembla á la vella,
sentintse entre aquells brassos,
que li diu la doncella:
—Sols os estimo á vos, mare del cor!...
Per vos serà tot lo meu jove amor! —

Peró sobtadament se senten passos
que trencan lo silenci del jardí;
anyorosos s'affluxan aquells brassos,
y murmura la verge:—Ja es aquí! —

Es ell! .. Es l'estimat!... En sa mirada
hi brilli'l foch ardit del pensament;
du'ls brassos convidant á l'abraçada
y'l llabi assedegat d'un bes ardent...

— Es ell!... Es l'estimat!... — diu la doncella,
y dexa á la velleta abandonada
y corre cap á n'ell radiant y bella...

Y esclata l'himne de l'amor!... Rodeja
lo jove la cintura cimbrejanta
de la verge vibranta
ab un gran gesto passional... D'enveja
axeca'l sortidor una complanta,
suspira la poncella,
y'l gentil russinyol
qu'encara té'l niu sol
una cansó d'anyorament entonal!...

Y en tant la pobre vella,
— trist hivern qu'ha perdut sa flor darrera, —
ab recansa s'adona
de qu'es d'un altre'l cor que ben seu era,
y trovantse tant sola,
assegada en un banch plora que plora...

Y l'alta lluna freda
sospesa dolsament sobre l'arbreda
d'aquell jardí florit,
contempla ab anyoransa
com, boy cantant, l'hermós estiu avansa
entre'l silenci de la fresca nit!

ANGEL MONTANYA

PAISATJE, QUADRO D'EN LLORENS LLADÓ Y JULIÀ.

JOSEPH SERRA Y CAMPDELACREU

En Serra y Campdelacreu es mort! Deu l'hage perdonat! Catalunya'n porta dol, y'n porta y'n portará d'una manera especialíssima aquesta seva ciutat de Vich, de la que n'era ell l'ànima, com ha dit bé un dels que millor l'han retratat aquests dies.

D'aquí estant, des de aquest clos ple de llibres, buscats, comprats, triats, netejats, marcats y catalogats ab les seves mans, ab lo seu ingeni y per disposició providencial convertit en la seva cambra de mort; com si Deu per premiarli los seus afanyos incansables y fatigosos hagués volgut que'l seu esperit, ja des-empellegat de la terrena mortalla, flotés un moment per entre aquelles llexes per ell atapahides y aquells volums que condensen una de les més grosses ilusions y obres de la seva vida:

d'aquí estant, á l'ombra d'aqueix cloquer centenari que n'havía besat á mils vegades les negroses pedres; á sota les finestres d'aqueix museu; á sota l'ombra d'aqueixos claustres qu'abrigan lo marbre d'en Balma; al peu del vestibul d'aqueix temple d'Hércules... no's pot avuy parlar d'en Serra per escatir la seva vida, lo seu treball y la seva influencia en la pujada aquests darrers anys cap al progrés, cap á la cultura intelectual y artística de aquesta ciutat nostra, d'aquesta ciutat seva, d'aquesta Vich, amor dels seus amors que enclouhía en un mot sol tota la efervescencia dels seus purs pensaments y desinteresos afectes. Cada un dels que vivíam aquí al costat de la vida seva, sentím que se'ns n'ha anat á la tomba ab ell alguna cosa de nosaltres metexos; com si en Serra no fos ell tot sol, sinó que tots duguessem en lo cor y en l'ànima una petita part de l'ànima seva, una mica de llum del foch que en ell era viu sempre, cremant á honra de la patria. Per'xó al sortir al carrer altre vegada, encara ab lo *Pare nostre* als llabris y les llágrimes als ulls, los darrers qu'en les sales del Círcol lo dexarem, habentli aclucat per sempre més los ulls, semblava que les ombres dels carrers y les estrelles de la nit no eran les d'abans: que no haventlas de véurer may més lo seu amich y enamorat, ja no eran aquell cel, aquells carrers, aquella plaça, aquelles clarors y aquelles negrures, los metexos trossos de la ciutat d'ahir. Que Vich per nosaltres ja no sería Vich. Y es qu'aqueix encant que sentím per la terra patria, avalorant la seva forma d'existencia, idealisant les seves belleses, y corretgint los seus defectes durant tota la vida del gran amich, del gran vigatà, si'ns ennoblí'ls nostres sentiments, si'ns ofería complacencia de patricis dignes, si'ns empenyía á cercar pels camps de les ciencias ó de les arts nous llors per son altar, no semblava sinó que era la seva paraula electrisada, lo cántich d'adoració may estroncada en son cor, y l'exemple heroich de son continuat sacrifici, que'ns feya sentir y estimar y festejar aqueix hermós ideal de patria.

Encara ara, flaquejantli ja les gastades forses, allá ahon fossem més d'un, allá ahon hi era ell, si d'un assumpto's tractés qu'ab Vich tingués que véurer, no dexava pas de ser en Serra de sempre, aquell patrici fogós, enrahonador y elocuent, capita-

nejant la nostra colla, enamorant als més vells y admirant als que darrera venían, portant á tots la sujestió del seu entusiasme, ab aquell ayre ardit, la expressió sentida, la convicció fonda, l'accent de la veritat, y'l calor y vida pintats en lo seu rostre y en lo seu caminar al devant de tots, movent nirviós sos ulls y sos cabells, qu'ara serían modernistas; com si á son pas se desplegués per l'ayre l'ample bandera de les glories de Catalunya, de les lletres y les arts patries, de les grandeses passades y venideres d'aquesta Ausona de sos fervorosos somnis y amors.

Los literats y poetes de la generació nostre, dels que hem dexat mig sigle á darrera de nosaltres, tots conegueren d'estudiant á Barcelona á n'en Serra y Campdelacreu; y des de allavors ensá no sé qui no l'estimi, dels que com ell entravan á la vida per les portes daurades de la literatura.

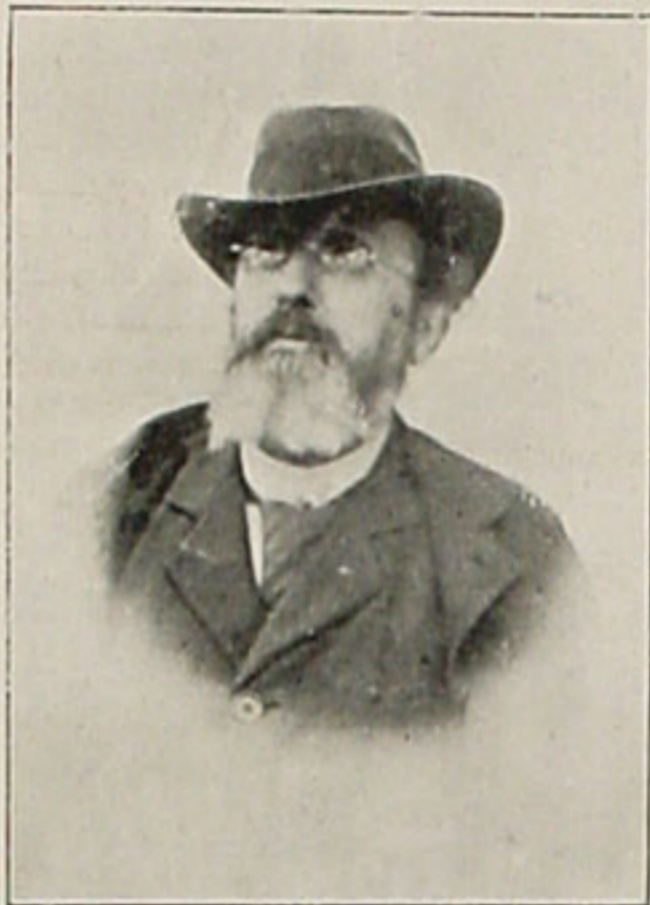
Al vol de les taules del café Suis, nombros aplech de escriptors y poetes primaverenchs, que després han espaltit la llum dels seus ingenis fent gran intel·lectualment á Barcelona y á Catalunya, conegueren y sempre més estimaren á n'en Serra y Campdelacreu; esperit melancòlich, inquiet y romántich, ànima pura, innocent y enamorada, cor donat per enter á la seva patria vigatana, al amor castíssim que trist y sense esperansa era'l sant martiri d'aquells anys de la seva vida; y al sublim temor y amor de Deu que allavors y sempre'l confortava y sostenía en ses lluytes y penes cruentes y desconegudes.

Jo no dupto que molts d'aquells seus companys haurán dexat anar aquests dies una llágrima de sentiment veritable, y resat una oració piadosa sobre la tomba del pobre Serra, d'aquell dolç *vates vulneratus*, com li deya en una medalla que molts anys enrera li dedicava ab compassió carinyosa mossén Barcia, sacerdot y gran artista per saludarlo des de Madrid, ahon si no m'erro té un lloch distingit en la Biblioteca Nacional.

Molts d'exos amichs y tots los d'aquesta terra rebían la impressió de les seves poestes ardentes, revelació dels seus pensaments; y allavors encara enmotllades per les derrereres corrents del vell romanticisme qu'ací á Catalunya ell, en Serra, y tota la nostra generació de literats soterravan debaix del gran esplert de les lletres patries. Encara molts sabem trossos de memoria d'aquella oda de mestre, *Lo bell ideal*, qu'havía dit de cor tantes voltes, semblant que'ls peus se li axecavan de terra per envolar-se'n á les regions pures del bé y del amor eterns.

Tornat que fou á Vich per no dexarla ja may més, y havent passat de jovenet á home, comensaren per ell uns rosaris inacabables de glories y dolors, que li han acabat la vida y li han dibuxat la figura seva que guardarà la historia.

Des de llavors, trenta anys de seguida á Vich y per Vich, ell ha sigut la llum guiadora de tota cosa espiritual; lo director y executor de tota innovació culta, sana y artística; y en les obres d'urbanisació pública, com en los actes purament literaris, la ciutat ha respirat y respira encara un ayre de distinció y

EN JOSEPH SERRA Y CAMPDELACREU.

† LO DIA 2 DE JULIOL

de bon acert, per tot ahon á n'en Serra se li dexava posar una mica de la seva inspiració.

La memoria de *La font del desmay* ahon nos acoblavam los del *Esbart*, es una memoria dels seus entusiasmes literaris y patriòtics, tant tendres, tant desinteressats y hermosos, que queyan com pluja de maig al cor d'aquell estol de joves que'ns seguiren y qu'han anat després á cantar per tot també aquell meteix amor al art, á la poesia y á la patria. Jo'm recordo que al peu d'aquells desmays lo venerable mestre Aguiló, tot sentint embadalit aquell cor del nostre amich que sempre s'exia de mare, s'axecá revent, y l'abrassá estret, y ploraren tots dos. ¡Quíns dos cors! ¡Quíns dos homens!

No hi havia descans ni repós en la seva creuhada de vindicació y regeneració de la nostra Ausona. ¡Quín tomo de llissons més hermoses y més instructives si s'haguessen taquígrafiat les seves converses de cada tarde en la *sala verda* del Círcol, axecada per ell durant anys y anys á l'altura d'una verdadera catedra d'amor patri!

A Vich y per Vich, condensant sos talents y energies á l'estudi de la ciencia del arqueòlech y bibliotecari, es ben sabut aquí y fora d'aquí, quin prodigi de travalls, d'esforsos y de sacrificis d'en Serra y Campdelacreu no representan l'arxíu del municipi, lo temple romá y'l musseu episcopal. ¡Quí no's recorda de la tendre y triomfal arribada al Círcol, que guarnirem ab flors y rams aquell día que torná de Grecia, ahon aná tot sol, per á portar dels temples d'Atenes llissons segures y conexements autèntichs ab que certificar la gloria d'aqueix monument, que un día'ns va sortir de terra, com evocat per la inspiració seva, com si estés amagat per la divina providencia, fins que en Serra pogués endevinarlo, tocar ses macisses pedres y medir sos capitells y ses columnes?

¡Oh! ¡Cóm me recordo d'aquella época de la seva activitat vertiginosa en pro del nom y grandesa de la nostra ciutat! Lo gran bisbe que s'ha mort de neguits á Barcelona, havia vist tot lo que en Serra valia, y en Serra, donantli la mà lo doctor Morgades, bé pot dirse que restaurá aqueix temple romá y que posá un xich més que'ls fonaments d'aqueix gran musseu, ahon des

de la preciosa portada enginyada per ell, á la més rica vitrina, no hi havia res en son lloch que no portés lo sagell amorós de la seva selecció cuydadosament estudiada.

Encara no n'hi havia prou, encara era més llarga la seva feyna. D'una pila d'anys á n'aquesta part ell era l'obligat acompanyant de tots los forasters gota intellectuals que d'Espanya y del extranger han vingut á visitar los monuments d'aquesta terra. Per axó, porque'ls sabis de per tot l'han sentit y l'han admirat, portantsen per ell impresions agradoses de la ciutat, es que'l nom de Vich ha corregut los continents y'ls mars; y'l nom d'en Serra té devots y admiradors á les quatre parts del món. Jo crech que'ls que havían vingut una vegada l'anyorarán si tornan. No: no serém sols á plorarlo.

No ha pogut acabar la tasca qu'ell s'havia donat en aquesta vida. Deu sab lo per qué se l'ha emportat al cel avans de dexar acabat lo darrer monument que bastia per la patria. Corsecat per les penes, ja que no pels anys, abatuda per dolors íntims, per les eternes amargures que l'home bo pateix sobre la terra, la seva naturalesa física no ha pogut retenir més á la seva ànima gran; y la mort ha vingut á soparlo justament acabant un minuciós catàlech de la gran Biblioteca del Círcol, que tota era obra seva y filla d'afanyos incomprendibles: á la vora d'aquells armaris de la secretaría, del seu *sancta sanctorum*, farsits de fulls plens d'innúmeres notes, de documents de tota mena, de capítols comensats y corretgits; es dir, de la llarga materia qu'amaatzemava cada día y la triava y l'anava posant á punt anys y anys há, per donarli forma quan fos hora; y donar á sos compatricis los fruyts de tota sa aprofitada existencia, publicant la seva *Historia de Vich*.

Jo no puch acabar est desmanegat article no més dexant escapar del meu cor una oració intensa porque Deu, que premia'ls bons, y que l'ha cridat per darli en la gloria lo lloch dels que com ell li han ofert tots els martiris de la vida, un día'm torni dexar véurer al que fou més que mon amich y company, mon germá, mon pare y mon mestre!

MARTÍ GENÍS

Vich, 10 juliol 1901.

ULTIMA GLOSADA ⁽¹⁾

CADA jorn del llit estant
al despertá'm miro'l cel.
¡Quín día del cel estant
lo meu llit me miraré?

Les espines del camí
que trepitjo ab lo peu nú
sense ajuda de ningú
des que hi passo'm fan patí.
Al pensar en lo d'ahí
puch véurer d'aquí endevant
mentres vage caminant
com los goigs revents s'allunyan
y com los arsos me punyen
cada jorn del llit estant.

Per çó ja que res alcansa

en aquesta vall de plors
á gorir los meus dolors
dantme una hora de gaubansa,
poso en l'ayre ma esperansa
y per desglassar lo gel
qu'al débil raig d'un estel
refreda mon esperit,
després de la negra nit
al despertá'm miro'l cel.

Com lo món es tant ingrát
que tots los favors olvida
lo trebolí de la vida
vull mirá en la soletat.
Prou tristesa m'ha donat
perque'm dexi aná enganyant:
axís lluny de son encant

ni menys un moment suspiro.
Mes si ara d'aquí me'l miro,
(Quín día del cel estant)

Quan toqui la ditxosa hora
de véurer mon Criador
y disfruti del amor
que mon ànima enamora,
al ser de la presó fora
per volar á un cel seré
com que fins afecte's té
en los llochs hon s'ha patí,
en lo descans d'aquell llit
lo meu llit me miraré.

JOSEPH SERRA Y CAMPDELACREU

Vich 1901.

(1) L'autor dexá sens títol aquesta sa darrera poesia, que á nosaltres nos sembla que pot portar el que li posém.

NOSTRES GRAVATS

«LA CREU ROJA» Á SANT GERVASI

Ab fonda pena sentím no disposar de més espay per á ocuparnos com se mereix de la Comissió de «La Creu Roja» de Sant Gervasi, segona de districte de Barcelona. Procurarém, no obstant, condensar tot lo possible les interessantíssimes notes que varem recullir en aquella casa al visitarla fa pochs dies ab motiu de una de tantes vetllades com sol celebrar á benefici de la Institució, en la que hi prengueren part los senyors Forga, Fafuente, Cabré, Rosendo, Saló, Busquets, Vifas, Castells, Pujol y Piqué, lo jove pianista senyor Martrús, aprofitat dexeble del mestre Vilalta, los senyors Romo, Monguillot y altres, junt ab lo celebrat chor euterpense *Barcanona* y los senyors Palos, Biosca, Milán, Palos (fill), Ordeix, Noguét y Fornells, y les elegants y distingides senyoretas Maimó, Munté y Ferrer, que reculliren molts aplaudiments de la nombrosa y escullida concurrencia que atapahía lo gran saló d'actes y, al condensarios, farém los possibles per á donar una idea tot lo més ajustada de la situació actual, per cert molt floreixent, de aquell centre de beneficencia.

No podém parlar del naxement y desenrotllo de aquesta Comissió, sense fer particular esment del doctor don Francesch Perpinyá, impulsador constant y doll d'iniciatives inagotables que l'han feta progresar y créixer des de 1896 en que fou fundada, d'una manera que admira á tots los visitants.

Es lo doctor Perpinyá un temperament incansable posat al servey del bé, de la caritat, del amor al proxim. Home de vasta cultura intelectual, actiu y entusiasta del avenç, va posar los seus conexements al servey de «La Creu Roja» y ab sols catorze companys va comensar la fundació de la entitat que'ns ocupa, quins, als sis mesos, eran ja vintisis, contant ab una brigada de camillers, formada per vintidós individus disposats á prestar sos serveys ab la major abnegació y desinterés.

Axis va anar crexent la Comissió, y als dos anys, degut al augment de associats y de material sanitari, tingué necessitat de buscar-se més ample local del que ocupava, cedit galantment fins allavors per lo senyor Perpinyá, y'l 8 de decembre de 1898, presidint l'acte lo delegat especial de la Assamblea suprema espanyola, l'excelentíssim senyor don Joseph Ferrer-Vidal y Soler, va inaugurar-se lo que actualment ocupa, en quin saló principal hi figura una preciosa lápida de mármol commemorativa de aquella fetxa.

Des de allavors ha anat sempre en augment lo desenrotllo de aquella casa, poguent-se avuy admirar la distribució de totes les dependencias, secretaría, enfermeria, dipòsit de material sanitari, botiquí, etc., etc., asse-

gurant de passada que avuy día la Comissió de «La Creu Roja» de Sant Gervasi es una de les que's trovan més ben disposades per' acudir ahont se fassin necessaris los seus serveys, com va tenir que probarho, desgraciadament, en l'enfonsament de terres que tingué lloch en lo carrer Major de Gracia durant les obres de la claveguera.

Gracies á la seva bona organisació y á la tàctica dels directors de la metexa, conta la Comissió de Sant Gervasi ab cent setanta socis-caballers, que no duptém que aumentarán encara, ajudada de la bona gestió del actual president, lo distingit periodista y aplaudit autor dramátich En Joseph Martrús, puig es tant lo seu amor á la institució de «La Creu Roja» y particularment á la Comissió que tan dignament presideix, que no dexa pérdrer cap ocasió per á fer-la créixer y dotarla de tot alló que pot serli útil y pot ajudarla á mantenir lo bon nom que ha sapigut conquistar-se y li regonexen les altres comissions y la Assamblea suprema espanyola.

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA creu honrar-se molt publicant en ses planes la vista del gran saló d'actes y un recort de la vetllada que ha donat lloch á aquesta informació, com també ab la reproducció dels retratos del subdelegat don Francesch Perpinyá y lo del actual president don Joseph Martrús, á quins felicita corralment pels seus treballs en pro de la humanitat desvalguda.

La Junta de govern que regeix actualment aquesta Comissió la forman los senyor següents, quins noms consigném al gust per ser tots vers apóstols de la caritat:

Sub-delegat, don Francesch Perpinyá.—President, don Joseph Martrús.—Vis-president primer, don Joan Canudas.—Vis-president segón, don Bonsventura Riu.—Inspector y comandant de camillas, don Joseph Sunyer.—Director d'ambulancias, don Joan Civit.—Guarda-magatzém, don

Vicens Donat.—Tesorer, don Manel Puig.—Contador, don Joaquim Guerrero.—Vocal primer y Consultor canónich, don Joseph Bermúdez, Pbre.—Vocal segón, don Vicents Jover.—Vocal tercer, don Salvador Rabella.—Vocal quart, don Joaquim Demí.—Secretari general, don Antón Junoy Sunyer.—Vis-secretaris, don Juli Cano y don Joseph Casanovas.

Nosaltres, al visitar aquest sumptuós local y admirar la regularitat de son funcionament, som de la metexa opinió que'l distingit Inspector general de «La Creu Roja» espanyola, excelentíssim senyor don César Ordaz Aveçilla, qui afirmá en un autógrafo qu'era una *Comissió modelo*.

PAISATGE, QUADRO DE LLORENS LLADÓ Y JULIÁ.

No es pas desconegut lo nom del senyor Lladó dintre l'art de la nostra terra, puig son ja moltes les seves obres que han sigut premiades en

MÈXICH

L'ABRE DE LA NIT TRISTA

TIPOS VALENCIANS

PAGESSA, DIBUIX DE J. J. ZAPATER.

alredors de Méxich—conta la tradició que va plorar Hernán Cortes la célebre «noche triste», en que va perdre la flor y nata dels seus primers quefes y amichs.

La rexa que volta l'arbre, es feta de ferro provinent de tots los instruments de tortura que en aquesta terra se usaven en altres temps. Lo reformador Juárez va abolir tota classe de cástich y torment corporal y la pena de mort «en garrote vil» (avuy á Méxich s'ajusticia per fusellament), fent fondre tota la fúnebre ferramenta y destinantla á una rexa que perpetués lo que la tradició conta d'aquest arbre.

TIPOS VALENCIANS

La encantadora ciutat del Turia, la bonica ciutat de Valencia que tan sab rumbejar lo seu garbo y engarlandar ses marabelles arquitectòniques, quan s'acostan com ara les seves renomades fires y festes de juliol, ó s'fan de Sant Jaume; aquella atractívola ciutat celebrada per les riques flors y xamoses hortes que la revoltan com garlanda colosal que embauma de flayres l'atmosfera, té encara quecóm més bonich y que més val, reconegut també per tothóm, y cantat en prosa y en vers innombrables voltes.

Per tot arreu de la terra s'hi trova lo tipo de dona guapa; mes á Valencia es molt general y axó fa que la fama ja prou enamorada de la dona com á dona, siga en l'estat que's vulga de la seva vida, hage ponderat de tal manera la guspesa de les de la bella ciutat valenciana, que un arribi á imaginar-se que allá no n'hi há de lletges, y no es axó. Les gupes son majoria, com en altres punts son en menys quantitat.

Lo celebrat pintor valenciá J. J. Zapater, nos ha favoregut ab un hermós dibuix d'una xica de l'horta vestida de festa, que dona cabal idea del tipo valenciá. No farem nosaltres elogis del treball del jove pintor, per que creyém no'ls necessita. Nostres llegidors segurament admirarán tot lo seu valer.

Acompanyém aquest dibuix ab un tipo de cusidora de ciutat per á que servexi de comparança l'una ab l'altra.

diversos concursos que's trovan en los salons de innombrables *amateurs* que li han valgut les felicitacions dels inteligents y dels amichs y una anomenada que no sempre arriban á assolir los conreadors del art que no viuen en un centre ó capital de prou importancia, ahon son molt més fácils los afalachs de la sana crítica y més do'ça la pujada per la escala de la popularitat.

Estudiós y treballador no para un moment en la seva tasca, essent un dels temes que més lo subjuga l'etern y sempre nou de la naturalesa que sab reproduhir ab molta fidelitat. Sens dupte que la elecció de tema es un dels entrebanchs més difícils de véncer en certs moments, y per certs artistes, y la hermosa varietat que ofereix lo camp es deu abundosa que alraít y admira á cada moment ab noves modulitats, sempre simpátiques y alegroyes, al artista que de veres sab interpretar aquelles taques de color sempre noves y originals y eternes sempre.

Lo paisatge que avuy re, reproduím, de lo que s'honra moltíssim LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA, puix sempre's compláu en enlayrar tot quan representa un gra més de terra que contribueix á remarcar la cultura del nostre poble, representa una hermosa vall del encantador Vallés, una de les més boniques y fértils comarques catalanes, en la que hi anuan encara tan belles y típiques costums, y, del mérit de aquesta obra, pot donarne una idea lo fet de haver sigut premiada en les Exposicions de Logroño y Barcelona, y haver sigut últimament adquirida per l'excelentíssim Ajuntament de Sabadell, patria del senyor Lladó, á qui felicitém coralment.

L'ARBRE DE LA NIT TRISTA

Son innombrables, y sobre tot, desconegudes d'una gran part del nostre poble, les bellees naturals y de carácter històrich ó tradicional que guardan los pobles de la América llatina y, particularment, les que's trovan á Méxich, una de aquelles repúbliques que més se recordan de la mare patria y que segurament es ab la que, temps á venir, més relacions de totes classes mantindrà la nostra terra.

Una d'elles y que segurament nostres llegidors veurán ab satisfacció, es lo celebrat arbre que anomenen de la nit trista.

Sota d'aquest monumental y venerable (se li calculan més de 500 anys) «ahuehuete», que's troba á Tacuba —

—

CUSIDORA, DE FOTOGRAFIA.

NOVETATS

REVISTA MENSUAL

PER A LES

SENYORES

PARÍS, 15 de juliol de 1901.

JA estém en ple estíu y encara ab los ulls plens dels mils vestits qu'he vist aquests dies de festes de flors y *Grand Prix*, en que's llença al carrer tot lo París elegant que vol ferse véurer y véurer als altres, lluhint cada una la *toilette* més *recherché*, ó de gust sencill, encara que més elegant la major part de vegades, perque no hi há que olvidar que generalment es més bonich y elegant un vestit sencill sobre un cosset ben fet y unes sabates fines, en fi, un trajo modest, ben ajustat á un busto modelat ab gracia, que un altre molt *recherché*, però sense gracia natural. Ademés, que'ls *dessotes* de les senyores tenen més importancia pot dirse, que no pas lo meteix vestit. Figürintse una dona elegant que al atravesar un carrer s'axeca la faldilla y ensenya refajos y enagües faltats de gust, mesquins y pobres. ¿Quína opinió en formaràn? Molt diferent d'aquella altra que, anant sencilla, anés millor vestida de dintre que de fora. ¿Y un peu ben calsat? Té molta més importancia de lo que pugui semblar á la primera vista, ja que no hi há res que dongui idea de més descuyt y mal gust que una senyora que vagi mal calçada.

En aquest temps se portan, casi sens excepció, sabates baixes, sabates *Richelieu* de cabritilla negra ab punteres de xarol y talons Lluís XV, ó bé sabates grogues de pell de gazela, devegades fetes combinanthi bandes de xarol. Per á tots los *sports* sabates de *gaucho* blanch, ab llaçets amples sempre cuydadosament posats y subjectes pel *serre-neud*, aquest petit aparell especial que evita'ls inconvenients dels llaços desfets. Tota l'elegancia de la sabata consisteix en lo cuydado y trassa en fer aquest llaç, fent-se, naturalment una gran quantitat de combinacions rebuscades per á obtenir resultats bonichs. No hi há que olvidar aquestos principis elementals que's completan ab lo pentinat. Ja que aquest ve á ésser lo complement de la

VESTIT DE PLATJA.

VESTIT ELEGANT.

aquestos no poden aplicarse á les persones no prou regularment fornades ó massa grosses ó primes, sinó que les que tenen un cos y busto elegant son les cridades á disfrutarne. Aquesta forma es forsa elegant, poguent compararse al cálzer d'una flor sostenint la curulla. A aquesta forma *mitja-princesa* la faldilla s'allarga sobre'l cos fins á sota del pit, com un corselet; lo cos y les caderes quedan completament amotllades. La part de baix de la faldilla pot ésser tant ample com se vulgui, la camiseta es aguantada, ajustada pel corselet y lo bolero que completa'l vestit, se posa tot, naturalment, suprimint l'inconvenient d'un interval sovint poch graciós. De *foulard*, batista, *taffetas*, llaneta, panyet, etcétera, aquesta forma es forsa elegant y bona per als cossos esbelts.

JULIETTE

NOSTRES FIGURINS

VESTIT DE PLATJA

Sencil·l trajo per á estiuejar, compost d'una jaqueta de tela blau fosch, taneada per aglans blanques. Coll, solapes y

cara, y aquesta la part principalíssima d'una dona, es natural que tingui una importancia esencialíssima, donchs potser es la primera prova del bon gust de les senyores, ja que d'elles dependeix lo pentinat que portan. No vol dir axó que les senyores deguin anar pentinades per elles metexes, ja que axó no té res que véurer ab lo que dihém, y lo seu gust tant lo imposarán á la seva pentinadora com á la seva cambra.

¿Quina cosa dona millor idea d'una senyora que'l seu pentinat? Ja sigui llis ab un *signon* al mig, ó fluix sense més adorno que les metexes ondulacions que fassi, ó ple de rissos y combinacions y ratlles y *boucles* cayents, sigui com se vulgui, però que tingui una mica d'art, *voilà* l'única cosa qu'ara se'ls demana.

La moda transforma rápidamente los pentinats. Actualment se portan los cabells ab un molt ample *bourvelet*, á tot lo voltant del cap que engroxeix la nuca, y separa'ls cabells del costat com dos *bandeaux bouffants*, lo que no exclueix lo devant elevat, però sense cap ratlla, perque aquesta, partint la cabellera y aplanantla sobre'l crani, no es més que una rara excepció. Lo monyo es en realitat molt baix y's torsa tot amagantse una mica dintre de la massa de cabells forsa ondulats.

Altre cosa que's molt en voga son los vestits forma *demi-princesa*. Naturalment, que

VESTIT DE SASTRE.

punys de tela blanca adornats ab flors retallades de cretona. Faldilla de tela blanca ab una incrustació de flors de cretona igualment, qu'enquadran una franja de tela blava.

VESTIT ELEGANT

Vestit de musselina blanca ab pichs, blau cel. Faldilla incrustada de guipur, gris clar y adornada de petites cintes de vellut negre, que cauhen totes plegades dessota'l guipur. Los metexos adornos al cos. Cintura feta ab cintes, de vellut negre. Coll de guipur, vorejat d'un alt volant de musselina de seda, blau cel.

VESTIT DE SARJA BLANCA

Brusa fluxa ab espatlles recobertes de guipur. Faldilla adornada ab biaxos de palla repuntejats. Abrich de panyo gris, ab valona adornada ab repunts. Interior de la caputxa y punys de seda fantasia.

Barret negre, adornat ab tres petites

VESTIT DE SARJA BLANCA.

VESTIT DE CAMP.

sades verticalment. Lo bolero allargat davant va adornat ab un coll de *linon*, completat per una camiseta de musselina, fent un conjunt forsa agradable, d'una sencillesa apropiada per á les estades al camp.

plumes y ab *choux*, de vellutets negres fan forsa bonich.

VESTIT DE SASTRE

Vestit de panyet gris. La jaqueta y faldilla están completament adornats de volantets, ab repunts, los que al cos van sostinguts per botons d'or. Camiseta de musselina y grossa corbata igual, completan un vestit sencill, però forsa elegant.

VESTIT DE CAMP

Vestit de tela flexible. La faldilla y bolero son guarnits ab bandes de *taffetes*, repuntejades, po-

VESTIT DE BICICLISTA.

nos lo davant, qu'es á dret fil. Aquest cos dexa véuer una camiseta de puntes. Mánigues lleugerament axamplades de baix. Coll girat, una mica escotat.

VESTIT DE BICICLISTA

Es de cheviot *beige*. Faldilla adornada de repunts que dibuxan un davantal y dues bandes á baix. Bolero retallat sobre un cinturó ample de cautchouc. *Pattes* ab repunts en mig del bolero y repunts tot al voltant. Una camiseta de musselina y una corbata de satí negre completan aquest vestit forsa elegant y recomanable á les aficionades al *sport* biciclista.

VESTIT DE CARRER

Es de tela *faïence*. Faldilla en forma adornada ab un rich brodat blanc. Cos forma bolero, reta-

VESTIT DE CARRER.

VESTIT DE CARRERES

Vestit de roba inglesa ratllada. La faldilla acaba ab dos volants molt abaix, casi plans, tallats al davant. Cos forma brusa, la tela va colocada de biaix, me-

VESTIT DE CARRERES.

VESTIT NOU.

NÚM. 1

llat sobre una doble armilla de tela brodada blanca. Armilla de seda, color marfil, recobert de dos *rabats* de punta fina. Mánegues estretes y llises, acabant ab un puny llís. Lo vestit pot ferse en tots los colors. Lo completa un sombrero de crin. Ales recobertes de musselina ratllada de vellut negre *Touffe*, de flors sobre'ls cabells.

VESTIT NOU

Vestit princesa, de panyo flexible gris. La faldilla es axecada una mica del costat, ab una civella d'or. Petit bolero curt ab coll dret; lo bolero y coll son vorejats d'un galó *soutaché* d'or. Mánegues amples y ab punys.

SOMBREROS

NÚM. 1

Lo primer es forma *capeline* baxant al darrera, un nus de vellut blau y puntes blanch clar, poguent aplicarli tota mena de flors, axís com ferse de tots colors.

NÚM. 2

L'altre es de palla blanca, *choux* de flors, roses, género Gismonda, ab un llas que des de'l costat arriba al darrera.

NÚM. 3

Sombrero forma *canotier* de palla ab un vellut negre tot al voltant de la copa acabant ab un nus gros davant, unes quantes cireres al costat y ja está.

NÚM. 4

Sombrero forma *tricorni* ondulat, de palla negra y palla rosa, vores de vellut negre *plissé*, una tira de vellut negre passat ab un bucle d'acer atravessa'l sombrero; y, finalment un nus de vellut negre al darrera.

NÚM. 5

Sombrero de palla *blé* fet d'un *plateau* doblegat, sostingut per un nus de vellut negre, que s'anusa darrera, ab dos rams de flors a gust de cada una, colocats al darrera y que'l completan.

CONSELLS PRÁCTICHS

PICHS BLANCS DE LES UNGLES

Se'ls fa desaparéixer pintantse tres ó quatre dies la part de l'ungla tacada de blanch fent us d'un pinzell molt fi, ab la barreja següent:

Acit sulfúrich..	2 grams.
Tintura de mirra..	1 >
Aygua destilada.	35 >

Continuar aquest tractament fins que'ls pichs blanchs hagin desaparegut completament, si ab aquells dies no n'hi ha hagut prou.

NÚM. 2

NÚM. 3

NÚM. 4

NÚM. 5

UN IDILI AL ÀFRICA O L'ELEFANT GALANT.
(Meggendorfer's Blätter, Viena.)

la guàrdia municipal que casi no'n va trobar ni un de conforme.

Comensarém, donchs, per lo més favoregut, lo Tívoli, pot ser perquè allí s'hi sent molta fresca, fent constar que després de unes quantes representacions de *Miss Hélyett*, va tenir lloch la *reprisita* de *El Husar*, en la que s'hi va lluir l'Amelia González, que desempeñá lo paper de protagonista remarcant ses excelents condicions artístiques, ajudada correctament per los senyors Asencio, Gamero y Sigler.

Ultimament s'han estrenat *Los titiriteros*, obra traduhida del francès y que per cert, encara que no conexém l'original, nos sembla que ha perdut molt; tan poca cosa la considerém nosaltres.

La obra, no obstant, va ser aplaudida per una part del públich y no extranyariam véurerla uns días ab cartell, puix té quelcóm d'enganxadq... com á filla de França.

La companyia que actúa en lo de Novetats es una de les que més va tirant y potser la que fa més art.

Una altra traducció del francès va estrenarse en aquest teatre ab lo títol de *Morada històrica*, feta per En Ricardo Blasco.

Aquesta obra es tan francesa per tots quatre costats que creyém va ser un treball perdut lo del traductor, perquè may aquells tipos y aquelles costums podrán ajustar-se al modo de ser de la gent de per aquí. Es ben trovat l'assumto de la obra, l'ambient en que's desenrotlla... tot, tot está ben fet á França; aquí, com dihém, no se sent.

Y axò nos porta de la má á parlar de la mania que hi há de molt temps en los autors de voler traduhir y no crear. ¿Per qué no s'han de gastar les hores que costa una traducció en la creació d'una obra original? Segurament que no será perquè'l negoci surt més rodó, puig no tots los que escriuhen pel teatre ho fan per lo negoci. Podria ser que fos perquè no n'hi há més... Allavoras que pleguin... y que'ns tornin los quartos. Després á estudi.

Los intérpretes de *Morada històrica* cumpliren bé y reculliren aplausos.

Aquesta, *Los Galotes* y algunes altres de prou conegudes, van fent lo gasto, havent arriat ja á la tanda dels beneficis.

Al teatre de Catalunya, *Eldorado*, que tan soroll va mouer ó més ben dit pensava mouer ab *Electra*, s'ha vist obligada á retirar del tot aquella obra, puix hauria acabat per ser la ruina de la empresa... tanta es la acceptació que ha tingut aquí la desgraciada obra d'En Galdós.

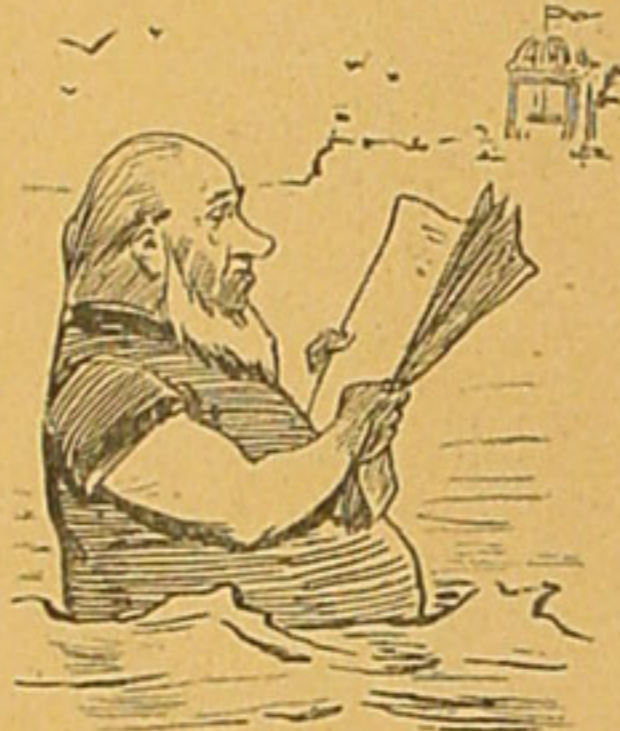
Sense ser encara de bon tros á Totsants, s'hi ha posat en escena *Don Juan Tenorio*, ab decoracions noves, *Entre bobos anda el juego* y próximament

Hamlet. Aquestes obres y alguns estrenos de poca importancia omplan los cartells aquests dies, havent comensant també los beneficis.

A la Granvía hi actúa la companyia *juvenil có-mico-lírica, coreogràfica, hispano americana* y que sé jo qué més, conseguint ab los seus programats atraure bastant públich, que aplaudeix cada nit les variades funcions que allà s'hi representan, compostes la major part de obres ja conegudes.

Y prou per més que resulti magre aquesta revista. Cada estiu passa lo meteix. Sembla talment que al teatre serió y al art dramátich de la nostra terra no li provin les calors. Fins lo *Teatre Líric Catalá*, que havia anunciat la seva segona temporada al *Eldorado*, ha suspés indefinidament per acabar de organisarse. Creyém que ha fet molt bé si no havia tingut encara temps de curar los defectes que se li notaren la primera temporada.

F. B.

KRÜGER ALS BANYS DE MAR. — Molt bé Kitchener anuncia una nova victoria; ja estich tranquil sobre la sort dels meus boers.

(Humoristische Blätter, Viena.)

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció's donará compte de tots los llibres que'ns envien autors ó editors.)

ANALES DE LA ACADEMIA BIBLIOGRÁFICO-MARIANA.—Lleyda.

Junt ab lo número d'aquesta important publicació, hem rebut lo tomo VII de la interessatíssima obra titulada *Suma aurea de las alabanzas de la Bienaventurada Virgen María, Madre de Dios, concebida sin pecado*, obra de Joan Jaume Bourassé, traduhida per la Academia.

RAMIRO DE ROCAMORA, tragedia en un acte y en vers, original de Francisco Perpiñá y García.—Barcelona.

Molt agraibím l'envío de aquesta petita obreta dramática que ab extraordinari éxit fou posada en escena en lo teatre Romea la nit del 5 de març

de 1888, la que demostra les bones condicions qu avaloran al senyor Perpinyá como autor dramátich.

LA SEMBRA, publicació commemorativa del ensaig d'Exposició d'art aplicat, organisat per la *Agrupació regionalista de Tarrasa*.

Pulcrament editat, lo que demosttra lo bon gust dels que han publicat aquest bonich número commemoratiu, y ab nombrosos y escullits gravats reproduccions d'obres existents á la antiga Egara, hem rebut un exemplar de aquest quadern que honra verament á la tipografia «L'Avenç», d'aquesta ciutat.

Sentím molt no disposar de més espay per á poder reproduhir lo bonich y ben pensat escrit que ab lo títol de *Nostres propòsits* y firmat per la *Agrupació regionalista* s'hi trova estampat en la plana número 2; mes, en la impossibilitat de ferho, nos complauhém en recomanarlo á totes les entitats patriótiques que's desvetllan per lo renaxement del poble catalá, puix lo considerém com un preciós espill que pot servir per á encoratjar á totes, ja que totes, quines més quines menos, poden fer quelcóm que porti al mateix fi, ja en una forma ja en altra. Rebi aquella *Agrupació* la nostra enhorabona.

BANYS DE MAR, breuari del banyista escrit en catalá per Pere Manaut, metge.—Barcelona.—1901.

Altra de les obres que causan vera satisfacció es lo llibret que ha publicat lo senyor Manaut, ja que sería de desitjar que aquesta classe d'obres sovintejessin més. Ab elles lo poble hi aprén moltes coses, puix, per desgracia, son molt arrelades les preocupacions, y per altra part, son tan deficientes los conexements de la generalitat del nostre poble, que moltes voltes, pensant ingenuament senyarse, se treu los ulls.

Felicitem al doctor Manaut y confiém que no será aquesta la última, sgrahint de pas l'exemplar ab que nos hem vist obsequiats.

PENSAMENT DE NIT, lletra de F. Matheu y música de J. García Robles.—«El arte musical», de Pere Astort, Passeig de Gracia, 38, Barcelona.—1901.

Aquesta hermosa cansó del eminent mestre catalá senyor García Robles, inspirada en la lletra de una de les més sentides poesies del celebrat poeta Francesch Matheu, hem de confessar que es una verdadera joya, y ab ella ha demostrat lo seu bon gust lo senyor Astort, propietari del «Arte musical».

L'HOMME DEL DIA.—Arribo de Berlín; estich cobert de polsagutra.

(Le Rire, París.)

Va il·lustrada ab una bonica portada de Brunet, y se ven al preu de 4 pessetes.

També hem rebut la hermosa cançó *L'aucellet*, VII de la interessant colecció titulada *Cançoners Popular*, que ve il·lustrada ab un dibuix de M. Calill y porta com totes, á més de la lletra y la tonada, les corresponents notes ab quatre ó cinch variants de les tornades.

PERPIGNAN ET LE ROUSSILLON, *Bulletin trimestriel du syndicat d'initiative du Roussillon.—Perpignan.*

Un model de gufes es aquesta que'ns ocupa y qu'es repartida gratuïtament. A més de una idea general de Perpinyá, publica itineraris molt distrets y curiosos referents á la Cerdanya, Molitg, llachs de Nohedes, Canigó, Vernet, Ceret, Amélie, Banyes de La Preste, Lo Capcir, Canet y alguns altres, tots ells prou interessants.

Es tal la importància de aquesta guia, que ha merescut una subvenció del Touring-club, importantíssima associació d'excursions.

CATALUÑA, ARAGÓN, VALENCIA, BALEARES, *Revista defensora de los intereses morales y materiales de aquellas provincias españolas.—Buenos Aires.*

Lo primer número de aquesta revista que va véuer la llum á la ciutat del Plata lo día 7 de juny prop-passat, se presenta com á portaven de les societats de aquella, anomenades «Centre Catalá», «Círculo Valenciano», «Monte Pío de Montserrat», «Catalunya» y «La Banya».

Sortirà los dies 7, 14, 21 y 28 de cada mes y es lo seu director nostre compatriota R. Monner y Sans.

Es escrita en castellá y catalá, si be que la nostra materna llengua hi figura d'una manera que no demostra pas molt la estima en que la deu tenir aquella direcció. Creyém, no obstant, que'l recort de la Patria y la influència de les entitats que representa *Cataluña*, la posarán en lo lloch que li pertoca. Gustosos establím lo cambi y li retorném lo saludo.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

UNA BIBLIOTECA CURIOSA.—Entre'ls variats serveys del palau del Sultá de Turquia, n'hi há un de molt curiós de quina direcció n'están encarregats deu ó dotze empleats d'alta categoria. Baix les ordres d'aquests hi há un gran nombre d'escribents de tots los païssos que, á més de la seva propia llengua, conexen lo turch y s'ocupan constantment en traduir los articles més importants dels periódichs polítics y literaris de tot lo món. Ab aquestes traduccions se forman elegants manuscrits que després d'haver sigut llegits al harém, se guardan á la biblioteca imperial. D'aquest modo, durant los poch anys que han passat desde que funciona aquest servey, la biblioteca del sultá s'ha enriquit ab més de cinchcents volúms d'aquesta crónica contemporanea.

LES BICICLETES Á FRANÇA.—Gracies al impost sobre les bicicletes, lo *Boletín de Estadística* del ministeri de Hisenda ha pogut donar detalls sobre'l nombre de bicicletes que existexen á França.

En 1894 hi havia 203.026 bicicletes matriculades. En 1899 la xifra puja á 838.856.

Lo departament que'n té menys es lo de Córcega: 267 bicicletes. Lo del Sena, com es natural, es lo que'n té més: 185.781.

XARADA

— ¿Ahón anéu, senyora Quima?
— A buscar *total*, Ramona,
puix lo compro molt *segona*
encar que'l pago un xich *prima*.

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT:

LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Angel.*
CONVERSA.—*Ramón.*

Sumari del núm. 17

GRAVATS: Regates, per J. Llaverias.—Hipodrom de Barcelona: Les festes d'enguany.—Joseph Lluís Pellicer, † lo día 15 de juny. — Croquis barcelonins, per Pellicer: La professó de Corpus (*De El Siglo*).—Historia de Catalunya: La reconquesta, dibuix inédit de J. Ll. Pellicer.—Lo Monestir de Sant Cugat del Vallés y la societat choral «La Lira»: Secció de noys y noyes: Secció d'hòmens: Claustres del Monestir.—Salvador Busquets y Soler, honorable tarrassench, † lo 1er de abril ultim.—Retrat y firma de A. Fourés.—Emblema de Jourdanne.—Sagell de la Escola Audenco.—Emblema de Fourés. — Retrat y autógraf de Jourdanne. — Detall de Carcassona. — Penó de la Escola Audenco.—Monument á Fourés, en la ciutat de Tolosa.—Gent de casa, per Mariano Foix.—Esculptura, de Arnau.—Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — Joseph Lluís Pellicer, per E. Canibell. — Exposició de trumfes é industries derivades, per Francisco X. Tobella.—En Salvador Busquets de Tarrassa, per J. Soler y Palet.—Germanor catalano-provençal: VIII, Lo Llenguadoch en lo felibrige, per Víctor Oliva.—Dins una «villa» romana (sonet), per Miquel Costa, pbre. — Nostres gravats. — Avis.—Sport, per J. Elías Juncosa. — Bibliografia. — Publicacions rebudes. — Cartell del certamen literari de Olot.—Curiositats y passatemps.—Anuncis.

ANUNCIS

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA IL·LUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any..... 11 pessetes.

Un any..... 20 »

Extranger.

Un any..... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demás païssos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera época.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTIQUES TAPES PERA GUARDAR

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.